

Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden lääkärin viran perustaminen

Ahall 29.01.2025 § 26
860/01.01.00/2022

Valmistelija(t)	Annukka Ojala, puh. 044 461 1042, annukka.ojala(at)pshyvinvointialue.fi, Minna Pitkänen, puh. 044 740 1956, minna.pitkanen3(at)pshyvinvointialue.fi, Hanna-Mari Tanninen, puh. 044 718 6513, hanna-mari.tanninen(at)pshyvinvointialue.fi
Päätös	Merkitään pöytäkirjaan, että: - Annukka Ojala ilmoitti olevansa esteellinen (hyvinvointialuelaki 102.3 §) ja poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.06-19.08. Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	hyvinvointialuejohtaja
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää perustaa lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden lääkärin viran 3.2.2025 alkaen ja vahvistaa seuraavan kelpoisuusehdon: Lääketieteen lisensiaatti, soveltuva erikoislääkärin pätevyys.
Ennakkovaikutusten arviointi	Arviointi asiaselosteessa.
Toimivallan peruste	Hallintosäntö § 36, muut tehtävät kohta 4.
Valmistelu	Hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilöstö on virkasuhteessa tai työsopimussuhteessa hyvinvointialueeseen. Virkasuhteesta ja työsopimussuhteesta sekä virka- ja työehtosopimuksista hyvinvointialueilla säädetään erikseen. Tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, hoidetaan virkasuhteessa. Tällaista tehtävää varten perustetaan virka. Perustellusta syystä henkilö voidaan kuitenkin ottaa tällaiseen tehtävään virkasuhteeseen myös ilman, että tehtävää varten on perustettu virka (Laki hyvinvointialueesta 92§). Viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää aluevaltuusto tai hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätty muu toimielin. Kun virka, jossa ei käytetä julkista valtaa, tulee avoimeksi, se lakkautetaan. (Laki hyvinvointialueesta 93§). Julkista valtaa käytetään tehtävissä, joissa - tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa perusteella yksipuolisesti päättää toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta

- tai tehtävissä, joissa tehtävän suorittaja voi lakiin perustuvan toimivaltansa nojalla yksipuolisesti antaa toista velvoittavan määräyksen
- tai muulla tavalla tosiasiallisesti puuttua toisen etuun tai oikeuteen tehtävässä, johon kuuluu esittelyä kunnallisessa päätöksentekoprosessissa
- tai tehtävässä, jossa käytetään kunnan delegoitua päätösvaltaa valmistelutoimenpiteissä, joilla on merkittävävaikutus julkisen vallan käyttöä koskevaan päätöksentekoon (vastuullinen valmistelu). (KT 2021)

Vastaavasti julkisen vallan käyttämistä ei ole tehtävissä, joissa toteutetaan yksilön lakiin perustuvaa oikeutta ilman, että tehdään valituskelpoisia päätöksiä tai ilman, että annetaan lakiin perustuvia yksilön oikeusasemaan tai vapauteen puuttuvia määräyksiä kuten esimerkiksi terveydenhuollontavanomaiset potilaan hoitoon kuuluvat tehtävät (sairaanhoitajan, perus-/lähihoitajan tehtävät).

Myöskään työnantajan tavanomaiseen työjohto-oikeuteen kuuluvan päätösvalan käyttämistä ei voida pitää julkisen vallan käyttämisenä, kuten esimerkiksi työvuoroluettelon hyväksyminen tai vuosilomien vahvistaminen. Sen sijaan esimerkiksi virkasuhteen alkamiseen, päättymiseen, virasta pidättämiseen ja harkinnanvaraisen virkavapauden myöntämiseen liittyvää päätöksentekoa on pidettävä julkisen vallan käyttönä. (KT 2021)

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen tehtäviin kuuluu perustaa hyvinvointialueella käytettävät virat työtehtävissä.

Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, myöhemmin LANU, kuuluvat perhe- ja vammaispalvelujen toimialalla, perhepalveluihin, perhekeskuspalveluihin. Perhekeskuspalvelujen lääkäriresurssi tuotetaan yleisten palveluiden kautta sosiaali- ja terveyskeskuksista. Osa lääkäri- ja terveyskeskuksista on tuotettu ostopalveluna.

LANU:n palvelutuotanto on 1.7.2024 organisoitunut yhden esihenkilön alaisuuteen. Tässä yhteydessä lähdettiin yhtenäistämään LANU:n palveluja. Muiden asioiden ohella myös lääkäri- ja terveyskeskuksien jakautumiseen ja lääketieteelliseen asiantuntijuuteen tarvitaan vahvistamista. Perusterveydenhuollon lääkäriresurssin väheneminen näkyy myös LANU:n lääkäri- ja terveyskeskuksissa. Myös aluehallintovirasto on seurannut sekä LANU:n hoitojonoja että lääkäriresurssia.

Vallitsevassa tilanteessa nähdään tarpeelliseksi perustaa LANUn kokonaisuutta ja lääketieteellisen hoidon tasalaatuisuutta koordinoiva lääkärin virka. Lääkärivirka täydentäisi sote-keskuksista ja ostoina toteutettua lääkäriresurssia. Lääkärin tehtäviin kuuluisivat LANU:ssa, ohjautumistiimeihin osallistuminen, potilastyö, LANU:n palveluiden kehittäminen, hoitohenkilökunnan tukeminen sekä yhteistyö erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kanssa. Ohjaustiimeihin osallistumalla varmistetaan, että jokaisessa hoitotiimissä annetaan hoitoa samoilla lääketieteellisillä perusteilla.

Ohajustiimien lääkäryö toteutettiin tällä toimintamallilla vuoden 2024 loppuun saakka ja kokemus toimintamallista oli myönteinen. Työtehtävät olisivat koko hyvinvointialueen laajuiset palvelen kaikkia hyvinvointialueen LANU-tiimejä.